

Ala-aste vanhempainilta

Lapset, nuoret ja media - Tukea digiajan kasvattajalle

Paula Aalto
14.4.2016

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

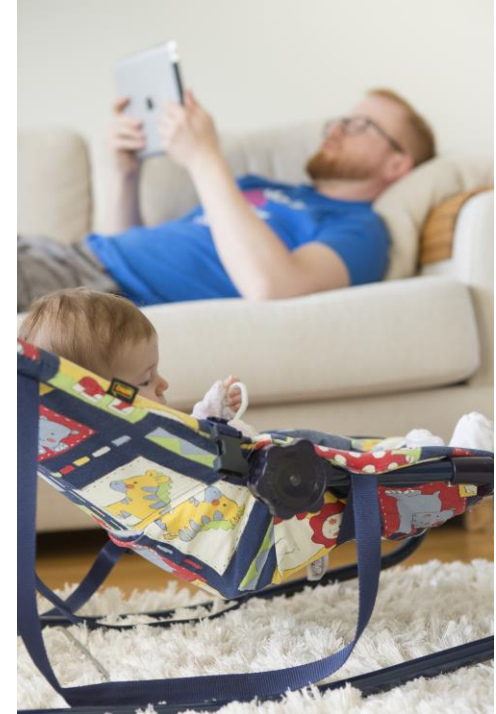

MLL:n mediakasvatustyö

- **Mediakasvatuksella pyritään edistämään lasten valmiuksia ymmärtää ja tulkita mediakulttuuria sekä käyttää mediaa vastuullisesti.**
- **MLL:n mediakasvatustyön tavoitteena on tukea lapsia toimimaan eettisesti mediassa:**
  - Omaa, toisten ja ympäristön hyvinvointia edistäen
  - Muita kunnioittaen ja huomioon ottaen
  - Mediasisältöjä kriittisesti tutkien ja arvioiden

Media osana kodin vuorovaikutusta

- Mediaa ja medialaitteita löytyy lähes joka kodista
- Media kietoutuu osaksi ihmisten tapoja ja tottumuksia elämän vuorovaikutuksessa
- Aikuisten median käyttö suuressa roolissa varhaisessa mediasuhteen muodostumisessa varsinkin pienten lasten kohdalla

Yleisesti lasten ja nuorten mediankäytöstä

- **Alati muuttuvat mediaympäristöt ja mediankäyttötavat**
- **Lasten ja nuorten median käyttö**
  - Lapset ja nuoret mediaa tuottamassa
  - Kuvaohjelmien katselu
  - Netin- ja kännykän käyttö
  - Digitaalinen pelaaminen
  - Ikärajat ja rajoittaminen
  - Sopimattomat sisällöt ja haitalliset käyttötavat
- **Median vaikutukset lapsiin**

Yleistä sosiaalisesta mediasta

- Yleensä jokainen käyttäjä toimii oman profiilinsa kautta
- Päiväkirjanomaisia merkintöjä, jaetaan omia kiinnostuksen kohteitaan koskevia tietoja ja mielipiteitä, kuvia, videoita, kommentteja, keskustelua, yhteisöjä
- Jaetaan ja kierrätetään sisältöä
- Osallisuutta ja toimijuutta
- Ylläpito ja moderointi
- Instagram, Swarm, Facebook...

Pikaviestimet

- Reaaliaikaista sanallista, äänellistä ja / tai kuvallista viestintää kahden tai useamman ihmisen välillä
- Keskustelua yksityisesti yhden ihmisen kanssa tai voi perustaa usean ihmisen keskusteluryhmiä
- Keskustelu nopeaa ja reaaliaikaista
- Ei ylläpitoa, ei valvontaa
- WhatsApp, SnapChat

Kuvapalvelut

- **Sosiaalisia medioita, joilla voi julkaista kuvia ja videoita, kerätä seuraajia sekä seurata kavereiden kuulumisia ja omiin mielenkiinnon kohteisiin liittyviä tahoja**
- **Julkisia tai yksityisiä profiileja**
- **Voi usein lähettää myös reaaliaikaista livekuvaa**
- **YouTube, Periscope**

Mitä vanhemman tulisi tietää lapsen somen käytöstä?

1. Tutustu some-palveluihin
2. Tiedosta ikäraajat
3. Keskustele somen säännöistä
4. Opetta ja säädä yksityisrajoitukset sopiviksi
5. Tutustu käyttäjäehtoihin
6. Ole tietoinen lapsen tekemisistä
7. Pohtikaa millaisia kuvia voi julkaista
8. Kunnioita yksityisyyttä, mutta puutu tarvittaessa
9. Ilmoita sopimattomasta käytöksestä
10. Päivän mediaton hetki?

Mitä on digitaalinen pelaaminen?

- Itsenäisiä kulttuuriteoksia, jotka ovat samanarvoisia elokuvien, musiikin ja kirjallisuuden kanssa
- Suosittu ja hyödyllinen harrastus
- Tarinoita, joissa peli on tarinan välittäjä
- Väline omien tarinoiden ja leikkien luomiseen
- Sosiaalisen vuorovaikutuksen aihe ja alusta
- Intohimon kohde ja persoonallisuuden määrittelyn väline
- Teknologista innovaatiota
- Pelottavien teemojen käsittelyn kanava
- Perhettä yhdistävää toimintaa
- Urheiluväline
- Hyödyllisiä välineitä, esimerkiksi oppimiseen ja liikuntaan

Pelaaminen – Huolen aiheita

- Ikäraajat
- Ikäkaudelle haitalliset pelisisällöt
- Väkivaltaisten pelien vaikutukset
- Liiallinen pelaaminen

Pelaamisen mahdolliset haitat

- **Pelaamisen haittavaikutuksia ovat mm. niska- ja hartiakivut, univaikeudet ja arjen hallinnan vaikeutuminen**
- **Hyödyt ja haitat ovat yhteydessä pelien sisältöihin ja kulutukseen sekä lapsen yksilöllisiin ja sosiaalisiin tekijöihin**
- **Pelien vaikutukset lapsiin muodostuvat monen tekijän summana**
- **Aikuisten on tärkeää olla kiinnostunut lapsen pelaamisesta, jotta se pysyy tasapainossa muiden arjen puuhien kanssa ja ongelmiin osataan puuttua ajoissa**

Pelaaminen hallintaan

- Rutiinien purkaminen ja käytön rajoittaminen
- Eniten riippuvuutta aiheuttavan palvelun tai ohjelman välttäminen
- Pohditaan mistä asioista on joutunut luopumaan riippuvuuden vuoksi
- Tukiverkosto: Oman sosiaalisen verkoston luominen
→ harrastukset

Pelaaminen ja pelikasvatus

- Pelikasvattajuus ei vaadi peli- ja pelaamiskulttuurin asiantuntemusta
- Pelikasvatuksella ehkäistään pelaamisesta mahdollisesti aiheutuvia haittoja
- Kohtuus pelaamisessa → vrt. mitä jää tekemättä, kokematta ja oppimatta, jos peliaika on suuri
- Pelaamisen pelisäännöt → millaisia pelejä pelataan, milloin ja kuinka kauan

Sopimattomat sisällöt ja haitalliset käyttötavat

- **Koko perheen ja lasten mediankäytön määrän lisääntyminen**
- **Median väkivaltaisuus**
- **Seksuaalissävytteiset sisällöt**
- **Mediankäytön lisääntyminen ja monipuolistuminen liittyy lapsen kasvuun ja sen valvominen vaatii vanhemmilta enemmän ponnisteluja**

Vinkkejä vanhemmuuteen

- Mediankäytön rajat ja säännöt
- Tutustukaa lapsen ja nuoren media-maailmaan yhdessä.
- Pilko medioiden ääressä vietetty aika pienemmiksi ajanjaksoiksi.
- Käyttömukavuus
  - ergonomia, näytön kirkkaus, äänet
- Liikunta / muu elämä vs. media-aika
  - Monipuolinen lapsuus
- Öisin nukutaan!
- Vanhempien oma mediankäyttö

Lisätietoa

- www.mll.fi/lapsetjamedia (Vanhemmille)
- www.mll.fi/mediakasvatus (Kouluille ja kasvattajille)
- www.mediataitokoulu.fi (Kouluille)

Tutkimuksia

Mobiilimukset 2014

Mediabarometri 2013

Pelikasvattajan käsikirja 2013

Lisätietoa

Keskusteluapua lasten median käyttöön liittyen

- www.mll.fi/vanhempainnetti
- MLL:n vanhempainpuhelin p.0800 92277
- www.mll.fi/nuortennetti
- MLL:n Lasten ja nuorten puhelin p. 116 111

Kiitos!

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO